

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับได้ ดังต่อไปนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จากจำนวน 547 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง หาได้โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamazen Taro แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 231 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมี 1 ชุด ทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะการตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ต้องการศึกษาการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ
2. ด้านสังคม

3. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
4. ด้านแหล่งน้ำ
5. ด้านการเมืองการบริหาร
6. ด้านสาธารณสุข
7. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
8. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะการตอบแบบสอบถาม เป็นการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง การดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

Rajabhat Mahasarakham University

### การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อคำนวณ หาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าที่ ( $t$ -test) ที่ระดับ 0.05 เพื่อทดสอบ หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเห็น ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเห็น ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและขององค์การบริหาร ส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามในการวิจัย พบว่า

- 1.1 ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย
- 1.2 ระดับการศึกษาของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา
- 1.3 สถานภาพการสมรส องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ส่วนใหญ่สมรสแล้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ส่วนใหญ่สมรสแล้ว
- 1.4 อาชีพอื่นๆ นอกจากปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม แยกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ร้อยละ 57.6 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ร้อยละ 50
- 1.5 อายุของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีอายุโดยเฉลี่ย 46.64 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีอายุโดยเฉลี่ย 44 ปี
- 1.6 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉลี่ย 43.8 คน และ 37.41 คน ตามลำดับ
- 1.7 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีจำนวนพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างเฉลี่ย 7 คน ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีจำนวนพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างเฉลี่ย 6.15 คน
- 1.8 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ได้รับเงินเดือนโดยเฉลี่ย 4,526 บาท ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ได้รับเงินเดือนโดยเฉลี่ย 3,751 บาท
- 1.9 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 5,320 บาท ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 3,520 บาท

**2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 และชั้น 5 ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม**

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีระดับผลการดำเนินงาน ดังนี้

### ด้านเศรษฐกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านแหล่งน้ำ

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านการเมืองการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านสาธารณสุข

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### การดำเนินงานรวมทุกด้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### 3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างการดำเนินงาน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงาน พบว่า

การดำเนินงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานรวมทุกด้าน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีผลการดำเนินงานมากกว่าชั้น 5 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

### อภิปรายผลการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากผลการศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีประเด็นที่สำคัญที่ผู้ดำเนินการศึกษาเห็นควรนำมาอภิปราย ข้อคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

#### 1. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านแหล่งน้ำ ด้านสาธารณสุข ด้านการเมืองการบริหาร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่การดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านแหล่งน้ำ ด้านการเมืองการบริหาร ด้านสาธารณสุข ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ อาจเป็นไปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีงบประมาณที่มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 จึงสามารถดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ได้เท่าๆ กันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของศิริพงษ์ มุขศรี (2540 :170) ศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนคร พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีงบประมาณจำนวนมากจะสามารถดำเนินงานในอำนาจหน้าที่ได้ครบทุกด้านกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีงบประมาณน้อยกว่า

## 2. เปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 พบว่า การดำเนินงานการดำเนินงานด้านสาธารณสุข และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ดำเนินงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

ผลการวิจัยที่พบความแตกต่างนี้อาจเป็นผลจาก การดำเนินงานที่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ และขาดความร่วมมือจากชุมชน สอดคล้องกับการวิจัยของวิวัฒน์ศักดิ์ จังจรรณู (2542 :139) ศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอเขาสวนกวาง พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้แล้ว จะสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนงาน

### ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินงานด้านเศรษฐกิจน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญเท่าๆ กันกับด้านอื่นๆ เพื่อให้ท้องถิ่นได้รับการพัฒนาที่เท่าเทียมกันทุกด้าน

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาที่จำกัดด้านพื้นที่ จึงไม่สามารถสรุปเป็นภาพรวมของ จังหวัดมหาสารคาม หรือประเทศได้ การดำเนินการศึกษาครั้งต่อไป ควรดำเนินการศึกษาเป็นรายจังหวัด รายภาค หรือศึกษารวมทั้งประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและสรุปเป็นภาพรวมของประเทศต่อไป



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University